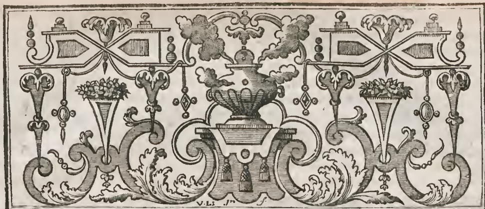
316

61.

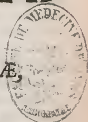

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis, 18ª Novembris 1728.

M. BERNARDO DE JUSSIEU, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Londinensis Socio, & in Horto Regio Botanices Prodemonstratore. Doctore Medico, Præside.

An Lympham ac sanguinem ex æquo circulatim moveri asseverare non absurdum?

I.

HUMANUM corpus hydraulico-pneumaticam esse machinam non temerè affirmatur; qui imprimis in ea oculis patent humores duo sunt, ex chylo uterque oriundus, usibus ambo maximis idonei, alimentis continuò reparabiles, per totam ubique machinam diffusi, quibus vitiatis illa læditur, sublatis tota ruit animalis œconomia, ille ruber, concrescibilis, salsus, antiquissimè sanguis nuncupatur; hic albicans oleo serosus, subdulcis, lymphæ recens nomen accepit; duos inter, principatum sanguini, & Veteres & Neoterici naturæ indagatores detulêre; Primi quod cæteros omnis generis liquores in se continere, quod ab eo alios emanare jam viderent,

(undè, vita in sanguine, vetus proverbium,) Novissimi quod illum assiduò donatum motu cognoverint: mirabile profectò observatum! sæculis pristinis ignotum, proximè elapsi sagacitati reservatum, quo nullo magis divini fabricatoris intelligentia emicat! rubri hujusce liquoris, perpetuæ ex arteriis ad venas scaturiginis, indefinentis è venis ad arterias remeatus demonstratione famosum, cujus in rapido cursu sic liquidæ molis particulæ attenuantur, ut minutissimæ repetito attritu factæ habiles per certa colatoria secerni, destinata sibi vasa subeant, diversas illic colorum saporum ac consistentiæ species indutæ, variis machinæ functionibus famulantur: sola has inter sanguinis secretiones, recenseri lympha ægrè fert; ferax liquor, latiùs in singulas corporis partes intimè diffusus, sui copiâ, usuumque præstantiâ, sanguinis nobilitatis æmulus, parem denegari sibi motum queritur; concedere quid obstat, si experimentis, si rationibus, argumentisque fortè similibus, hunc sibi vendicet?

II.

RES certè obscura humani corporis fabricæ mechanismus; ingenia ab ævo exercuit; nostris nepotibus ultimis disputationum seges adhuc futura; nudam tamen interdum sibi se naturam præbere labor improbus cogit; illius enim mysteria investigandi modus multiplex, quæ rudiorem antiquorum anatomicorum operam diu fugerunt, aut solertiori scalpello in dies cedunt, aut juvantis oculorum aciem microscopii ope deteguntur; interioris organorum structuræ ad Mathematicorum normam disquisitio, ad cognoscendas motus causas conducit; diversos inter liquores æquilibrium staticis hydraulicisque legibus demonstratur; delicatissimorum vasculorum aditus, ramenta, processus, ceræ coloratæ fusæ aut subtiliorum liquorum penetrantur injectione, hæc subjecto in cadavere vitalium humorum affluxum imitatur, quem vivo in corpore inspicere & nefas & impossibile est. Ad intimam cognitionem conferunt, & generis omnis animalium anatome, & dissectarum in eis partium cum humanis analogia, minimorum cum majoribus, eorumque quibus nos præcellunt organorum cum nostris collatio. Adde humorum quos continent accuratum examen, colorem, odorem, saporem, pondus, consistentiam; adde eorumdem fluentium originem, fluxusque directionem, vel super vel subtus ligatum vas probatam; & eorum principia, succorum aliorum mixturâ, luctâ, fermentatione, lotionibus & coctione explorata; nec fallax observationum ratio ex morborum symptomatis, vulnerum ulcerumque visu & curatione, nec vana sunt ex medicaminum effectibus judicia. His & talibus experimentis, indiciis, disquisitionibus circularis sanguinis motus sese physicam in scenam protulit, quem Servetus & Cæsalpinus priores suspicati sunt, certum asseruit Paulus Sarpi & demonstratum adversùs reluctantes sic Harvæus acerrimè propugnavit, ut nulli nisi cæco jam dubius sit.

III.

LYMPHÆ naturam, motum, dotes noscere vis! eodem ad ejus quo ad sanguinis examen scrutinio, utere; præjudicatis de eâ opinionibus amotis, ac mente ad tempus à spirituum animalium figmento jam labante liberâ, chylum è vivi dissecti animalis stomachi pyloro, humorem lacteum in lacteas venas stillantem intuere; è venis lacteis Asellii Pancreas subeuntem sequere, à Pancreate in Pequeti receptaculum collectum, hinc canalem Thoracicum petentem, ab eo partìm in axillarem venam magnâ pro parte impulsum, partìm ad cerebrum salientem, hic in corticali ac medullari substantiis, ipsaque elongatâ medullâ, exquisitior factus, procedentes ab eo nervos penetrat, è quorum extremis in crystallinum mutatus liquorem, sese in tenuissimorum vasorum quasi nodosam compagem insinuat, unde ad Thoracicum canalem omnibus ex partibus redux appellit, chylo puro interdum, sæpiùs succo intestinali adjunctus, idem assiduè iter repetiturus; Lympha est liquor ille; etsi cursum ejus humano in cadavere scalpello prosequentem, Ariadneum filum te forsan fugeret, si anceps in vasorum labyrintho hæreres, viarum errorem, lymphaticorum cum sanguiferorum canalium analogiæ trutinâ corrige; vehentes ambos cum revehentibus, eadem combinatione dispositos observa, situm

in ambobus similem, nunc perpendicularem nunc horizontalem, parem vehentes inter ac revehentes colorum diversitatem, parem consistentiæ dissimilitudinem, sanguinem arteriæ, lympham nervi ferunt, illum venæ, hanc vasa lymphatica referunt; amborum numerus ferè idem, firmiores fibrosæ & elasticæ nervorum sicut & arteriarum membranæ, venarum ac vasorum lymphaticorum laxiores ac diaphanæ; turgidæ rubent arteriæ, livescunt venæ; albent nervi, è crystallino perlucent vasa lymphatica. Quorsum quæso hæc tota cerebri cerebellique officina, nisi ut ad lymphæ sicut cor & pulmo ad sanguinis receptaculum & elaborationem inserviat? quâ ullam corporis particulam punges, undè plus minusvè lymphæ non fluat? & si nervis vehi dubitas, nervei laticis cursum forti ligaturâ cohibe; arteriis venisque fluentibus pars motu nutritione ac sensu defraudata marcescit.

IV.

HUNC lymphæ motum non sola indicant organa, arguit & petita ab usibus necessitas, illâ vivere, sentire, nutriri, crescere, propagari hominem nihil certius: Embryonem recens formatum, nervi partem ultimam, ipsamet ossa Papini machinâ decoque, singula in gelatinum humorem resolves, analogo ex plantis, animalibusque succo alimur, qui merè lympha est; impurum ac nutritioni ineptum sanguinem, non sine causâ, lex Mosaïca vetabat; tota lymphatica est extrema quæ oculis subest nervorum pars cristallina; opticorumque imprimis, in reticulari quorum expansione visio consistit, de auditoriis, gustatoriis, olfactoriis, palpantibus idem habeto, quibus excisis & sensationum & functionum virtus perit, voluntatisque imperio parere, tendinosæ chordæ recusant, semen ipsum propagationi dicatum, non nisi lymphæ elaboratissimæ speciem exhibet, quâ verò hæc arte tot in liquores, tantis aptos usibus immutatur, nisi repetito in propriis sibi vasis tritu, nisi multiplici percolatione quæ absque circulari motu perfici nequeunt! serosa igitur crassiorque chyli portio particularum salino-surphurearum ex alimentis eductarum mixturâ & fermentatione rubescens ac calescens sanguiferis vasis sufficiat. Hanc suam molem vehant, revehantque, ex assiduò cujus circuitu, urina, sudor, pituita eliminentur, bilis, saliva, stomachalis, Pancreaticus, intestinalisque humores secernantur; simplici naturæ mori repugnat, humorem nobili usuum ministerio pretiosum, jam chylificatione defœcatum, novam sui cum sanguine mixtione, colluviem repetere, rursùs in eâ coinquinandum, denuò repurgandum; viâ breviori, suo per nervos & lymphatica vasa circuitu, suas patietur secretiones, suo huic si motu sanguinis instar gaudere dabitur, circuitum hunc alia mille argumenta confirmant, & cordis menyngiumque virtus similis elastica fluido impellendo & in vasa protrudendo non impar, & mutua identidem sanguiferorum cum lymphaticis vasis inter se communicantium, sibique liquorem invicem suppeditantium officia, & variæ ex alterutriusque humoris aut redundantis copiâ aut abundantioris aliena in vasa appulsu incommodorum observationes; & comparata ex frequentiori Phlebotomia & purgationis usu damna, & ad subitam confecto à lautioribus alimentis chylo, nervorum refocillationem attentio, ut & ab eodem vitiato, aut sufflaminato vel inediâ, vel vasorum obstructionibus humore lymphatico ægritudines exortæ.

V.

INAUDITUM, ais, systema, suâque novitate suspectum! imò vetustissimum reputa, obsoletis humidi primigenii & calidi innati vocibus ac ideis olim notum, ex antiquo renascens, & experimentis ac rationibus galeatum, in scenam nunc sub lymphæ ac sanguinis æquo motu donatorum personnis prodiens; stirpium animaliumque exordia inspice, ut gelatinosa sunt, ut totus ferè in singulis embryo, cerebrum est lymphâ plenum, ex eâ nervorum vasorumque rudimenta, prima motus organa, quasi primum curante naturâ. Hanc vitæ, sensus, motus, fœcunditatis dotibus esse præditam, testatur luxuriantis animalium exanguium familiæ consimilis substantia; non nisi post formata ex lymphâ cordis pulmonisque organa sanguinis punctum saliens ap-

paret, non-nisi explicantibus se sensim arteriis venisque humoris rubri motus augetur, cujus igneâ vi totâ inflammaretur machina, nisi affluentis continuò lymphæ quantitatis humiditate temperaretur. Huic si motum pertinaciùs recusas ob incognita tibi à canali Thoracico ad cerebrum vasa, ob denegatum illic & in nervos coloratorum liquorum injectionibus aditum; sanguinis motûs veritatem difficilioribus superatis obicibus viam sibi fecisse memineris; ut & Pequeti receptaculi, ipsiusque canalis Thoracici vasa mox inventa, sic & quædam è Thoracico ad cerebrum reperiri posse, plurimos hoc in spatio lymphaticos canales, qui hoc fungantur officio existere, taliumque inventionis omen jam lymphatico-nerveis adiposisque à celebri Monspeliensi anatomico detectis extare, nec nervos lymphæ impervios existimes, comparatâ in plantis succiferorum vasorum intus lamellatorum structurâ, quæ etsi injectionibus non pareant, circumeuntem nihilominus humorem, animali chylo ab origine analogum vehere ac revehere non ambigitur, quin & athmosphæricus aëris calor succi vegetalis in stirpibus ascensum, descensumque juvans, sanguinis calorem ad lymphæ circuitum imitatur. Indociles olim se minus præstabunt animi, explosâ deinceps spirituum animalium existentiæ ideâ, cum fictitio quorum calore haud congruit corticalis cerebri substantiæ frigiditas, etiam in vivo animali tactu observata. Sed quid istorum opus hypothesi dum succus idem lymphaticus è cerebro in nervos fusus, è nervis in vasa lymphatica rediens, interdumque cum sanguine communicans spirituum animalium vices obit, omniaque vitæ animalis munia adimplet?

Ergo lympham ac sanguinem ex æquo circulatim moveri asseverare non absurdum.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Franciscus Mery.

M. Joannes-Baptista Dubois, Serenissimæ Principissæ Dotariæ de Conti, Medicus.

M. Guillelmus-Josephus de l'Epine.

M. Ludovicus-Hyeronimus Cosnier.

M. Joannes-Ludovicus le Thieullier.

M. Nicolaus le Roy de Saint Aignan.

M. Claudius Du Cerf.

M. Claudius Vergne, Pharmaciæ Professor.

M. Jacobus-Benignus Winslow, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.

Proponebat Parisiis RAIMUNDUS DE LA RIVIERE, Parisinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1728. à sextâ ad meridiem.

Typis Viduæ J. QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1728.